

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/191/2022                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7909207090                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 26.06.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Peter Melicher            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:7909207090.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ S.. L. Y., B., Š. A. XXX, 2/ S.. R. Y., bytom tamtiež, zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Peter Erdős s.r.o., Bratislava, Radvanská 1, IČO: 52 522 211, proti žalovaným: 1/ FARDOUS PARTNERS správcovská, k.s., správca konkurznej podstaty úpadcu R.. J. R. (narodeného XX. R. XXXX, A., Y. XXXX/XX), Bratislava, Skalná 7622/9, 2/ Ľ. Q., O. XX, časť obce Q., 3/ Y. Q., B., L. XXX/XX, 4/ J. Y., B., L. XXXX/X, zastúpený JUDr. Igor Horanský, advokát, Piešťany, Staničná 1, o náhradu škody 331.939,19 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 14C/74/2012, o dovolaní žalovaného 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. novembra 2021 č. k. 6Co/251/2014-1455, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému 4/.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. septembra 2013 č. k. 14C/74/2012-1229 rozhodol nasledovne: I. Žalovaný 1/ a žalovaný 4/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ 331.939,19 eura s 8,5% úrokom z omeškania ročne od 19. marca 2008 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; II. Žalovaný 2/ je povinný spoločne a nerozdielne so žalovanými 1/ a 4/ zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ 8,5% úrok z omeškania ročne zo sumy 331.939,19 eura od 19. marca 2008 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; III. Žalobu žalobcov 1/ a 2/ v prevyšujúcej časti príslušenstva a žalobu žalobcov 1/ a 2/ voči žalovanému 3/, zamietá; IV. O trovách konania súd rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobcovia 1/ a 2/ (po späťvzatí žaloby z 15. januára 2010 voči pôvodne označeným žalovaným 1/ a 6/, R.. Z. B. a J. I., a úprave žaloby) domáhali voči žalovaným 1/ až 4/, uloženia povinnosti žalovaným 1/, 3/ a 4/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu 331.939,19 eura a uloženia povinnosti žalovaným 1/ až 4/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ úroky z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 331.939,19 eura od 4. júla 1999 do zaplatenia. Žalobcovia 1/ a 2/ si žalobou uplatnili nárok na náhradu škody, ktorá im bola spôsobená trestným činom

spáchaným žalovanými 1/ až 4/, pričom ju spôsobili spoločným konaním.

1.1. Súd prvej inštancie vydal platobný rozkaz z 31. marca 2010 č. k. 15Ro/223/2009-475, proti ktorému podali v zákonnej lehote odpor žalovaní 1/, 2/ a 4/.

1.2. Nevyhovelo námietke miestnej príslušnosti vznesenej žalovaným 4/, pričom vychádzal z ustanovenia § 11 OSP, ktoré stanovuje zásadu perpetuatio fori, t. j. trvanie súdnej príslušnosti určenej v čase začatia konania, až do skončenia veci. Konanie sa začalo podaním žaloby z 26. júna 2006 na Okresný súd Trebišov, miestne príslušný v zmysle § 84 OSP ako všeobecný súd žalovaného, keď pôvodne označený žalovaný 1/ R.. Z. B. mal bydlisko R., B. a späťvzatie žaloby voči nemu nemá vplyv na určenie miestnej príslušnosti.

1.3. Súd prvej inštancie, aplikujúc ustanovenia § 420 ods. 1 a 3, § 438 ods. 1 a 2, § 439 a § 442 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) dospel k právnomu záveru, že žalovaní naplnili všetky predpoklady vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, t. j. 1. protiprávny úkon (porušenie právnej povinnosti), 2. vznik škody a 3. príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. Ako právoplatne odsúdení páchatelia trestného činu zodpovedajú za škodu, ktorú týmto trestným činom spôsobili žalobcom majú za to, že spôsobenie škody žalobcom je v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaných. Porušenie právnej povinnosti žalovaných (spáchanie trestného činu) mal súd preukázané z rozsudkov vydaných v trestnom konaní, ktorými je súd podľa § 135 ods. 1 tretia veta OSP viazaný. Žalovaný 1/ J. R. bol uznaný vinným z predmetného skutku rozsudkom Okresného súdu v Trnave č. 6T/58/2008, ktorý v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. 6To/10/2009 nadobudol právoplatnosť dňa 2.6.2009. Žalovaný 2/ L. Q.y a žalovaný 3/ Y. Q. boli uznaní vinnými z predmetného skutku rozsudkom Okresného súdu v Trnave č. 3T/60/2008, ktorý v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. 6To/47/2009 nadobudol právoplatnosť dňa 10. augusta 2009. Žalovaný 4/ J. Y. bol uznaný vinným z predmetného skutku rozsudkom Okresného súdu v Trnave č. 6T/36/2008, ktorý v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. 4To/4/2009 nadobudol právoplatnosť dňa 2.4.2009. S poukazom na predmetné ustanovenie súd nevykonal ďalšie navrhované dokazovanie.

1.4. Súd mal za to, že nárok žalobcov na náhradu škody vo výške 331.939,19 eura s príslušenstvom bol v trestnom konaní uplatnený včas, čo mal preukázané jednotlivými zápisnicami [pri výsluchu dňa 18. januára 2008 (ČVS:PPZ-17/BOK-B-2007 zápisnica o výsluchu poškodeného, obv. Q., R., Q., N.); u žalovaného 4/ uplatnenie nároku vyplýva zo zápisnice z hlavného pojednávania v trestnej veci obv. Y. zo dňa 2. októbra 2008, čo je evidentné z uznesenia ČVS:PPZ-17/BOK-B-2007 zo dňa 27. septembra 2007 (čl. 1206), ktorým bolo začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie voči žalovanému 4/].

1.5. Z pripojených rozsudkov z trestného konania mal za preukázané (pričom súd je viazaný rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal v zmysle ustanovenia § 135 OSP), že žalobcom bola spôsobená škoda vo výške 331.939,19 eura, keď v jednotlivých odsudzujúcich rozsudkoch vo výroku vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/, 4/ bolo ustálené, že „k odovzdaniu výkupného poškodenou S.. Y. v celkovej sume 10 mil. Sk došlo“. Výplnulo to jednak z výpovede žalobkyne 1/ v tomto konaní a tiež z výpovede svedka J. R. v trestnom konaní. V trestnom konaní k výške škody prebehlo rozsiahle dokazovanie [svedecká výpoveď k poskytnutiu pôžičky vo výške 1.200.000 Sk zo strany J. R. žalobkyne 1/; suma 400.000 Sk sa v danom čase nachádzala v domácnosti žalobcov v cudzej mene (USD)], aj v tomto konaní jednotlivými listinnými dôkazmi (suma 7 800 000 Sk výpisom z účtu 10006-711080, ktorý bol vedený v Istrobanke v prospech spoločnosti SLOVDRINK s.r.o. výber zo dňa 2. júla 1999 p. Š., výpisom z účtu vedeného v B. v prospech žalobkyne 1/ výber 2. júla 1999 vo výške 185.528,76 ATS, čo zodpovedalo sume 600.000 Sk). Zároveň súd prvej inštancie zdôraznil, že ak by škoda v trestnom konaní preukázaná nebola, nebol by na jej náhradu zaviazaný ani žalovaný 2/ rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. 6To/47/2009.

1.6. Nakoľko v konaní bolo preukázané porušenie povinností zo strany žalovaných 1/ a 4/ a príčinná súvislosť medzi porušením povinností a vznikom škody, súd zaviazal obidvoch žalovaných spoločne a nerozdielne na náhradu škody vo výške 331.939,19 eura. Žalovanému 2/ túto povinnosť súd neuložil, lebo už bol na náhradu škody zaviazaný v trestnom konaní. Rovnako neuložil povinnosť náhrady škody žalovanému 3/, rešpektujúc rozhodnutie Krajského súdu v Trnave č. 6To/47/2009, ktorým súd zrušil rozsudok OS Trnava č. 3T/60/2008, podľa ktorých bol síce uznaný vinným zo spáchania trestného činu, avšak nebol zaviazaný na náhradu škody a súd s nárokom na náhradu škody žalobcov neodkázal na občianske súdne konanie. Žalobu žalobcov (čo do istiny a aj príslušenstva) voči žalovanému 3/ preto zamietol.

1.7. Nárok žalobcov na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 331.939,19 eura bol uplatnený od 4. júla 1999, t. j. dňa nasledujúceho po dni, keď bolo výkupné uhradené. Súd túto otázku právne posúdil vychádzať z ustanovenia § 563 OZ a § 517 ods. 1, 2 OZ a priznal ho počnúc dňom nasledujúcim po dni, keď sa s výsledkami vyšetrovania oboznámil prvý zo žalovaných, t. j. od 19. marca 2008. V súlade s § 3 nariadením Vlády SR č. 87/1995 Z.z. súd prvej inštancie preto žalobe v tejto časti vyhovel čiastočne a zaviazal žalovaných 1/, 2/ a 4/ spoločne a nerozdielne na úhradu úroku z omeškania 8,5% ročne zo sumy 331.939,19 eura od 19. marca 2008 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 152 ods. 3 OSP.

2. Na odvolanie žalovaného 1/ a 2/ Krajský súd v Košiciach čiastočným rozsudkom z 23. novembra 2021 č. k. 6Co/251/2014-1455 rozhodol: I. Mení rozsudok Okresného súdu Trebišov z 5. septembra 2013 č. k. 14C/74/2012-1229 tak, že žalovaný 4/ je povinný zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne sumu 331.939,19 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že túto povinnosť má plniť spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/, ktorému táto povinnosť bola uložená právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/47/2009 z 10. augusta 2009, a preto plnením žalovaného 2/ na základe povinnosti uloženej rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/47/2009 z 10. augusta 2009 zaniká povinnosť žalovaného 4/; II. Žalovaný 4/ je povinný zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne úrok z omeškania vo výške 8,00 % ročne zo sumy 331.939,19 eura od 15. mája 2008 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že túto povinnosť má plniť spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/, ktorému táto povinnosť bola uložená rozsudkom Okresného súdu Trebišov zo dňa 5. septembra 2013 č. k. 14C/74/2012-1229, a preto plnením žalovaného 2/ na základe povinnosti uloženej rozsudkom Okresného súdu Trebišov z 5. septembra 2013 č. k. 14C/74/2012-1229 zaniká povinnosť žalovaného 4/. V prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania proti žalovanému 4/ zamietla; III. Žalobcovia 1/ a 2/ majú proti žalovanému 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 92,50 %.

2.1. Odvolanie podali žalovaní 1/ a 4/. Konanie voči žalovanému 1/ je v dôsledku vyhlásenia konkurzu prerušené a nebolo v ňom možné pokračovať (správca FARDOUS PARTNERS správcovská, k.s. nepodal návrh na pokračovanie v konaní v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii). Odvolací súd riadiac sa názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky v náleze z 26. augusta 2021 sp. zn. III. ÚS/384/2021-20, že spoločne a nerozdielne zaviazaní spoludlžníci sú zásadne samostatnými a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní, sa toto prerušenie preto nevzťahuje na žalovaného 4/, preskúmal len odvolanie žalovaného 4/ a rozhodol čiastočným rozsudkom. V priebehu odvolacieho konania bol vyhlásený konkurz aj na majetok úpadcu - žalobkyňu 1/. Nakoľko správca majetku úpadcu, J. B. B. oznámil súdu, že majetok dlžníka prestal podliehať konkurzu (§ 167p ods. 2 ZKR) a žalobkyňa 1/ je jedinou oprávnenou osobou na disponovanie so žalobou, konal odvolací súd so žalobkyňou 1/. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolacie dôvody sú v časti naplnené. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody súd prvej inštancie síce vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, náležite ich vyhodnotil a dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, avšak zo zisteného skutkového stavu nevyvodil správny právny záver vo vzťahu k povinnosti žalovaného 4/ plniť istinu spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/ a vo vzťahu k príslušenstvu, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 ods. 1 CSP zmenil.

2.2. Odvolací súd sa plne stotožnil s úvahami súdu prvej inštancie o určení miestnej príslušnosti na základe skutočností daných v čase podania žaloby. Uviedol, že miestne príslušným na toto konanie v čase podania žaloby, a teda aj v priebehu celého konania, bol Okresný súd Trebišov. K tvrdenému porušeniu povinnosti súdu skúmať miestnu príslušnosť (§ 105 a § 84 CSP) poukázal na to, že za začatie konania vo veci samej treba považovať vydanie platobného rozkazu, preto súd sám mohol miestnu príslušnosť skúmať len do vydania platobného rozkazu a neskôr ju mohol skúmať len na námietku účastníka konania uplatnenú pri prvom úkone, ktorým bol odpor proti platobnému rozkazu.

2.3. K námietke res iudicata uviedol, že v konaní vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp.zn. 14C/74/2012 nejde o totožnú vec, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo v konaní Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/47/2009 z 10. augusta 2009, nakoľko aj keď je daná totožnosť skutku, nie je daná totožnosť účastníkov konania a jedná sa o osoby solidárne zodpovedné ako samostatné spoločenstvo (v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/203/2005,

sp. zn. 5Cdo/110/2011). V adhéznom konaní súd rozhodoval o náhrade škody iba vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/, rozhodol iba voči žalobcovi 2/, aj to iba v rozsahu istiny bez priznania úroku z omeškania. Povinnosť nahradiť škodu solidárnych dlžníkov doposiaľ nezanikla, k jej náhrade nedošlo a žalobca môže preto podľa § 511 ods. 1 OZ požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Nemožno konštatovať existenciu prekážky veci rozhodnutej, pokiaľ bol právoplatným rozsudkom zaviazaný na plnenie náhrady škody len jeden zo škodcov. Takýto právoplatný rozsudok nebráni tomu, aby sa poškodený domáhal plnenia v inom súdnom konaní voči ostatným škodcom, resp. voči niektorému inému zo škodcov, pričom však je potrebné uvedenú skutočnosť zohľadniť vo výroku rozhodnutia. Nakoľko sa súd prvej inštancie nevysporiadal s existenciou právoplatného rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/47/2009 z 10. augusta 2009, z uvedeného dôvodu zmenil napadnutý rozsudok tak, ako je uvedené vo výroku.

2.4. Námietke nedostatočného preukázania aktívnej vecnej legitímácie žalobcov v konaní a nedostatočne vykonaného dokazovania odvolací súd nevyhovel. Súd prvej inštancie správne poukazuje na rozhodnutie v trestnej veci ( § 135 OSP ), dospel k správne mu záveru, keď mal za preukázané všetky predpoklady zodpovednosti za škodu zo strany žalovaného 4/ voči žalobcom, t. j. porušenie právnej povinnosti (protiprávny úkon), vznik škody ako majetkovej ujmy, príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vzniknutou škodou, ako aj zavinenie. Porušenie právnej povinnosti žalovaného 4/ jednoznačne vyplýva z rozhodnutia v trestnej veci. Zároveň bolo vo výroku vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/ a 4/ ustálené, že „k odovzdaniu výkupného poškodenou S.. Y. v celkovej sume 10 mil. Sk došlo“.

2.5. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil uplatnený nárok na príslušenstvo - úroky z omeškania, keď síce správne aplikoval ustanovenia § 563, § 517 ods. 1, 2 OZ v spojení s § 3 nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z., avšak nie na daný prípad. Vychádzajúc z názoru vysloveného Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí pod sp. zn. 1Cdo/157/2009 odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade povinnosť platiť úroky z omeškania vznikla žalovanému 4/ jednorázovo v deň, v ktorom sa ocitol v omeškaní so splnením záväzku (náhrady škody), a to dňa 15. mája 2008 (oboznámil sa s výsledkami vyšetrovania 13. mája 2008, povinnosť plniť vznikla preto 14. mája 2008). Týmto dňom si žalobcovia 1/ a 2/ mohli prvýkrát uplatniť nárok na zaplatenie úrokov z omeškania v rámci plynutia trojročnej premľacej doby (§ 110 ods. 3 OZ). Tie si žalobcovia 1/ a 2/ uplatnili včas, ako správne ustálil aj súd prvej inštancie (žalobca 2/ si voči žalovanému 4/ uplatnil nárok na úroky z omeškania v trestnom konaní dňa 2. októbra 2008, žalobkyňa 1/ si voči nemu nárok na úroky z omeškania v trestnom konaní neuplatnila, až podaním civilnej žaloby v tomto konaní, pričom Platobný rozkaz spolu so žalobou bol žalovanému 4/ doručený dňa 6. apríla 2010). S ohľadom na uvedené a aj výšku úrokovej sadzby ku dňu omeškania rozhodol odvolací súd tak, ako je uvedené vo výroku. II. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 a 2 CSP.

3. Krajský súd v Košiciach uznesením zo 6. apríla 2022 sp. zn. 6 Co/251/2014 rozhodol nasledovne: I. Zrušuje rozsudok Okresného súdu Trebišov z 5. septembra 2013 č. k. 14C/74/2012 vo vzťahu medzi žalobcami 1/, 2/ a žalovaným 1/, t. j. v časti, v ktorej súd uložil žalovanému 1/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu 331.939,19 eura s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 19. marca 2008 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, a konanie v tejto časti zastavuje; II. Vo vzťahu medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným 1/ stranám sporu náhradu trov konania nepriznáva; III. Zrušuje uznesenie Okresného súdu Trebišov zo 14. novembra 2013 č. k. 14C 74/2012-1275 a zastavuje odvolacie konanie o odvolaní žalovaného 1/ proti tomuto uzneseniu.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 4/ (ďalej aj ako „dovolateľ“), prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. d), písm. e), písm. f), Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V súvislosti s vadou konania uvedenej v § 420 písm. f) CSP, ktorá mala za následok porušenie práva na spravodlivý súdny proces namietal, že odvolací súd neodôvodnil, ako sa vysporiadal so zákonným dôvodom zastavenia konania s poukazom na § 47 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z.z., keď poukázal iba na skutočnosť, že konkurzné konanie vo vzťahu k žalobkyňi 1/ mu bolo oznámené, resp. že toto konanie bolo ukončené a bez ďalšieho prebral iba konštatovanie správcu úpadcu žalobkyne 1/ z 9. septembra 2021, že žalobou disponuje už iba samotná žalobkyňa 1/. V tejto súvislosti dovolateľ ďalej uviedol, že v zmysle citovaného ustanovenia nikto z účastníkov konania nenavrhol pokračovanie v konaní, resp. správca konkurznej podstaty úpadcu žalobkyne 1/ nedal súhlas s

pokračovaním v konaní v 30 - dňovej lehote, preto mal odvolací súd predmetné konanie zastaviť. Nakoľko odvolací súd nepostupoval podľa predmetného ustanovenia a konanie nezastavil, vec nesprávne právne posúdil (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). V súvislosti s vadou konania § 420 písm. f) CSP [uvádza aj písm. d)] namietal aj zmätočnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Trval na námietke vznesenej v odvolacom konaní, že žalobcovia nie sú aktívne legitimovaní v spore. V tejto súvislosti uvádza, že ani jeden zo súdov neskúmal, či majú žalobcovia zrušené BSM v súvislosti s vyhlásením konkurzu na úpadcu žalobkyňu 1/, čím mohla zaniknúť aj aktívna legitimácia žalobcu 2/ v spore. V ďalšom poukázal na svojvoľnú zmenu žalobného návrhu, keď vo výroku I. výroku odvolací súd rozhodol: „žalovaný 4/ je povinný zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne sumu 331.939,19 eura ..... s tým, že túto povinnosť má plniť spoločne a nerozdielne...“, pričom petit žaloby znel: „Odporcovia 1/ až 4/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľom 1/ a 2/...“ Z výroku II. rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa dovolateľa zrejmé, ktoré výroky rozhodnutia súdu prvej inštancie ním zmenil. Namietal postup odvolacieho súdu podľa § 388 CSP. Ďalšou dovolacou námietkou dovolateľa je, že vo veci konal nesprávne obsadený súd (§ 420 písm. e) CSP). Túto vadu dovolateľ vyvodzuje v súvislosti s ním tvrdeného nedostatku miestnej príslušnosti, keď návrh na začatie konania bol vzatý späť voči pôvodne žalovanému Z. B., bytom R., B. ešte pred vydaním platobného rozkazu, súd mal preto povinnosť skúmať miestnu príslušnosť ex offa a postúpiť vec miestne príslušnému súdu podľa žalovaného R.. J. R., t. j. Okresnému súdu Trnava. V súvislosti s namietanou vadou prekážky rozhodnutej veci (§ 420 písm. d) CSP) ju dovolateľ vzhliada v tom, že žaloba v tomto konaní bola podaná neskôr ako nároky uplatňované žalobcami 1/ a 2/ v rámci jednotlivých trestných konaní. Rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 10. augusta 2009 sp. zn. 6To/47/2009 bolo podľa názoru dovolateľa rozhodnuté o náhrade škody žalovaného 2/, t. j. o rovnakom nároku, vyplývajúceho z rovnakých skutkových tvrdení a týkajúceho sa tých istých osôb.

5. Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu ho žiadali ako nedôvodné zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 4/ nie je dôvodné a treba ho odmietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Treba pripomenúť, že dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Ak teda zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v

podanom dovolaní.

11. Dovolací súd pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12.2. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. d) CSP

13.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. e) CSP je skutočnosť, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo sa už prv začalo konanie.

13.2. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci v zmysle § 420 písm. d) CSP známa ako *res iudicatae* spolu s prekážkou už začatého konania predstavujú procesnú prevenciu proti porušeniu základného právneho princípu *ne bis in idem*. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci v zmysle § 230 CSP je vymedzená kritériom totožnosti osôb a totožnosti predmetu konania. Odvolací súd podrobne v bodoch 61. až 71. odvodnení napadnutého rozsudku z 23. novembra 2021 sp. zn. 6Co/251/2014 vysvetlil prečo považoval námietku žalovaného v 4/ rade za nedôvodnú ohľadom jeho tvrdenia, že ide o vec právoplatne rozhodnutú. Aj dovolací súd uzatvára, že existenciu procesnej vady v podobe opätovného rozhodovania o žalovanom nároku, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté skôr vydaným právoplatným rozsudkom v adhéznom konaní, nezistil.

Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. e) CSP

14.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. e) CSP je skutočnosť, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

14.2. Dovolateľ namietal, že rozhodoval miestne nepríslušný súd a že späťvzatím žaloby voči pôvodne žalovanému v 1/ rade, ktorým bol pôvodne František Tomáš, ktorý mal bydlisko Milhostov 145, Trebišov rozhodoval miestne nepríslušný súd.

14.3. Dovolací súd poznamenáva, že táto námietka žalovaného v 4/ rade, teda dovolateľa nie je dôvodná. Zloženie súdu upravujú § 44 až 48 CSP, pričom dovolací dôvod uvedený v § 420 písm. e) CSP dáva dovolateľovi možnosť podať dovolanie len ak bol nesprávne obsadený súd. V predmetnej veci však na prvom stupni rozhodoval samosudca a o odvolaní rozhodoval senát odvolacieho súdu, teda v súlade s ust. § 44 až § 48 CSP.

14.4. Pokiaľ ide o námietku žalovaného v 4/ rade, že rozhodoval miestne nepríslušný prvostupňový súd,

tak toto nie je vada, ktorú by zákonodarca pripúšťal podľa § 420 písm. e) CSP ako dovolací dôvod.

14.5. Dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd sa s touto námietkou presvedčivo, zrozumiteľne a dostatočne jasne vysporiadal v bodoch 53. až 60. napadnutého rozsudku, na ktorý dovolací súd poukazuje.

Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

15. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania len v tom prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia práva sporovej strany na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

16. Žalovaný 4/ videl porušenie práva na spravodlivý proces s poukazom na § 420 písm. f) CSP v tom, že trval na námietke vznesenej v odvolacom konaní, že žalobcovia nie sú aktívne legitimovaní v spore. V tejto súvislosti uvádza, že ani jeden zo súdov neskúmal, či majú žalobcovia zrušené BSM v súvislosti s vyhlásením konkurzu na úpadcu žalobkyňu 1/, čím mohla zaniknúť aj aktívna legitimácia žalobcu 2/ v spore. V ďalšom poukázal na svojvoľnú zmenu žalobného návrhu, keď vo výroku I. odvolací súd rozhodol: „žalovaný 4/ je povinný zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne sumu 331.939,19 eura ..... s tým, že túto povinnosť má plniť spoločne a nerozdielne....“, pričom petít žaloby znel: „Odporcovia 1/ až 4/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľom 1/ a 2/...” Z výroku II. rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa dovolateľa zrejmé, ktoré výroky rozhodnutia súdu prvej inštancie ním zmenil. Namietal postup odvolacieho súdu podľa § 388 CSP.

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že tak ako vyplýva z bodu 83. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, pre súd nebolo podstatné odkiaľ mali žalobcovia sumu 10.000.000 Sk na výkupné, ale dôležitou okolnosťou bolo to, že ich žalovaným vyplatili. Pokiaľ išlo o samotný výrok rozsudku a tvrdení žalovaného, že súd svojvoľne zmenil petít žaloby, tak dovolací súd dospel k záveru, že toto tvrdenie je neopodstatnené. Súd totiž rozhodol čiastočným rozsudkom a teda nerozhodol o celom návrhu žalobcov a to v súlade s ust. § 213 CSP.

Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

18. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja napríklad od interpretácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce atď.) ako aj otázku procesnoprávnu, ktoré riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

19. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu v príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky

(questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio fakty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

20. Z toho, čo bolo uvedené vyššie je zrejmé, že pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nestačí, že ide o právnu otázku. Musí ísť o takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu i keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná (ale rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na odlišných dôvodoch) nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V takomto prípade dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 CSP nielenže nie je dôvodné, ale nie je ani prípustné.

21. Predmetom prejednávanej veci a predmetom sporu bola žaloba žalobcov v 1/ a 2/ rade u náhradu škody. Právne posúdenie súdov (oboch inštancií) v prejednávanej veci vychádzalo z aplikácie ustanovení § 420 ods. 1 a 3, § 438 ods. 1 a 2, § 439 a § 442 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka, ktoré bolo na predmetnú vec aplikované, pričom žalovaný namietal nesprávnosť právneho posúdenia veci ako zo strany odvolacieho súdu, tak aj zo strany súdu prvej inštancie tým, že pokračoval v konaní so žalobkyňou 1/ napriek zákonnej dikcii ust. § 47 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z.z. Tvrdil, že súdy (prvostupňový a aj odvolací) nezohľadnili okolnosti § 47 ods. 4 zákona č. 7/2005 o konkurze a prerušili konanie a následne konanie nezastavili.

22. Dovolací súd zdôrazňuje, že táto otázka nemala vplyv na napadnutý rozsudok, pričom touto otázkou sa zaoberal odvolací súd a správne svoj postup odôvodnil v bode 38. napadnutého rozsudku. Dovolateľ navyše riadne nevymedzil dovolaciu otázku ktorú by mal súd v dovolaní riešiť.

23. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť, ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

24. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaný 4/ uviedol iba všeobecnú charakteristiku nesprávnosti zo strany odvolacieho súdu, pričom sa sústreďovala najmä na otázky, ktoré súdy nižších inštancií podľa dovolacieho súdu vyriešili v súlade s konštantnou judikatúrou, keď nezistili dôvod na nepoužitie § 167p ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. Námetka žalovaného 4/, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nesprávne nie je samé osebe spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti zo strany dovolacieho súdu nemohlo dôjsť k meritórnemu prieskumu napadnutého rozhodnutia. Z uvedených dôvodov bolo potrebné dovolanie odmietnuť poukazom na ustanovenia § 447 písm. c) a f) CSP.

26. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd postupom podľa § 451 ods. 3 CSP.

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.